Grundtexter och bibelöversättningar

Spara som PDF

Tyvärr är det inte så förnämligt att vi som vill hålla oss till Bibelns undervisning bara kan säga: "det skall jag slå upp i Bibeln och kolla hur det ligger till med". Det kan till och med vara osäkert att kolla i grundtexterna. Låt mig berätta (något förenklat) hur jag uppfattat att det förhåller sig med grundtexter och bibelöversättningar. Jag skall i ärlighetens namn säga att det råder både förvirring och att det finns många olika åsikter inom detta område. Jag har som en sanningssökande lekman inom området valt att presentera en syn på detta som är intressant och som många bibeltroende delar, även skolade teologer och bibelforskare.

Liberalteologins födelse

Fram mot slutet av 1700-talet nådde det som man kallar Upplysningstiden sin höjdpunkt. Under denna tid inrättade vetenskapsmännen helt nya principer, eller ett axiom skulle vi kunna säga, utefter vilket all vetenskap skulle arbeta fortsättningsvis. Det axiom som man valde att arbeta utifrån, var det att inget kan ha övernaturliga förklaringar. Inga under kan ske. Någon Gud finns inte. Allting måste förklaras inomvärldsligt och naturalistiskt. Självklart hade man inga vetenskapliga grunder för detta axiom. Det var helt enkelt ett ställningstagande som var ett resultat av den revolutionära upplysningstiden. Det här axiomet kom så småningom att tränga sig in även på de teologiska institutionerna. Man blev då tvungen att antingen förkasta det övernaturliga elementet i Bibeln eller att komma på kollisionskurs med den övriga vetenskapen. Man valde det förra vilket fick stora konsekvenser för de olika bibelöversättningar som senare producerades världen över. Den nya tidens teologer började helt sonika lägga dimridåer över sådant som hade övernaturliga förklaringar i Bibeln. Det handlar om grundsanningar som Jesu gudom, jungfrufödseln, Jesu uppståndelse, profetians funktion i Bibeln, gudomlig inspiration och andra under.

Grekiska grundtexter

Man måste känna till att det **inte** existerar EN grekisk grundtext för Nya testamentet (NT) från vilken alla bibelöversättningar gjorts och görs. Det finns idag flera grekiska grundtexter i olika versioner. Dessa är sammanställningar av

de manuskript som man funnit. Manuskripten är gamla handskrifter gjorda på papyrus eller behandlade djurhudar. De äldsta är från den senare delen av 100-talet. Några originalmanuskript existerar inte vad vi vet, utan samtliga idag existerande manuskript är avskrifter av äldre avskrifter osv. Man skall också vara medveten om att de sammanställningar av manuskript som gjorts kan vara behäftade med teologiska tolkningsmönster där man ratat manuskript som talar till fördel för en särskild tolkning och tvärtom. Det finns nämligen skillnader mellan de gamla manuskripten, och ibland kan dessa skillnader vara ganska omfattande. Den som översätter Bibeln från grekiskan eller sammanställer den grekiska grundtexten, måste därför ta hänsyn till en mängd olika manuskript. Det finns mer än 5350 sådana och som innehåller hela eller delar av NT.

Fram till slutet av 1800-talet var det rätt så mycket frid och fröjd med de bibelöversättningar som man hade i olika länder. Men det var vid denna tid som den s.k. bibelkritiken började få allt mer att säga till om på de teologiska institutionerna runt om i världen. År 1881 gav de två engelska professorerna Brooke Foss Westcott och Fenton John Anthony Hort ut en helt ny version av en grekisk grundtext till NT. Denna version kallas för *The New Testament in the Original Greek*. Detta är en grundtext till NT som sammanställts utifrån Westcotts och Horts tycke och smak. Vad som är viktigt att känna till om dessa herrar och deras grundtext är flera saker: dels är den baserad på ett litet antal grekiska manuskript, och dels anses dessa av många bibelforskare vara mycket bristfälliga och missvisande. De innehåller en mängd rena felaktigheter. Varför just dessa manuskript föll Westcott och Hort i smaken berodde på att de tillhörde den bibelkritiska gruppen av teologer, och då passade det med bristfälliga manuskript. Det är dokumenterat att både Westcott och Hort t.ex. inte trodde på Jesu gudomlighet. Båda förnekade att Jesu död på korset hade någon särskild betydelse för mänskligheten. De förnekade att Bibeln skulle vara ofelbar och det är också dokumenterat att i vart fall Hort var en övertygad evolutionist. Deras karaktär fick så klart inverkan på hurdan teologin i deras grundtext blev. Ord och meningar byttes ut, lades till eller togs bort, helt efter deras egna teologiska övertygelse. Det är känt att i vart fall Westcott under en period var medlem i ett s.k. "andesällskap" (vad vi idag skulle kalla ett spiritistiskt sällskap), vilket kanske också kan förklara en del.

Svenska översättningar av NT

Hur har då Westcott och Horts verk påverkat de bibelöversättningar som vi har i Sverige? Jo, fram till slutet av 1800-talet var NT i våra Biblar översatt utifrån en helt annan grundtext än Westcotts och Horts, och det var den s.k.

Majoritetstexten (även kallad *Den bysantinska texten*, eller *Textus Receptus)*. Den stämmer överens med 90% av alla kända grekiska manuskript som finns till NT. Dessa manuskript anses ha använts av de allra första kristna och fram till våra dagar. Den ortodoxa kyrkan använder denna grundtext än idag. Men i Sverige växlade man i och med 1917 års översättning över till Westcotts och Horts grundtext, och i och med det började många av Bibelns grundsanningar allt mer läggas bakom dimridåer. Det som framförallt fördunklats är Jesu gudomlighet. Bibeln från 1917, Svenska Folkbibeln och Bibel 2000 utgår alla indirekt från Westcotts och Horts grekiska grundtext. Det här är inte helt bra som du kan förstå.

Men det finns ljus i mörkret. Svenska Folkbibelns översättare är bibeltroende i dess rätta bemärkelse, och deras översättning är därför präglad av detta. Svenska Folkbibeln lyser i mörkret där både 1917 och Bibel 2000 försöker dölja Jesu gudomlighet, profetiornas träffsäkerhet, undren osv. Svenska Folkbibelns översättare utgår visserligen i sitt NT från den bristfälliga *Minoritetstexten*, men har trots det är deras översättning mycket bra. Man får även flera vägledande fotnoter i Folkbibeln, så den översättningen vill jag gärna rekommendera.

Hur förhåller det sig då med den vitt spridda Bibel 2000? Ja, det är svårt att tro att översättarna har varit sanna kristna. Hela gruppen tillsattes av den dåvarande socialdemokratiska regeringens kulturdepartement, och översättningsarbetet var formellt sett en statlig utredning. Studerar man noga skillnaderna mellan Bibel 2000 och våra äldre översättningar och Svenska Folkbibeln så står det klart att man i Bibel 2000 medvetet försökt fördunkla främst fyra saker:

1. Treenigheten med Jesu och den Helige Andes gudomlighet.
2. GT:s messianska profetior och deras uppfyllelse i NT.
3. Bibelförfattarnas gudomliga inspiration.
4. Det judiska folkets utkorelse.

Jag skall ge dig några tydliga exempel på Bibelord som belyser detta förhållande:

Jesu gudomlighet
I Apostlagärningarna 20:28 kan vi se att det var Guds blod som friköpte oss. Gud och Jesus är alltså den samme. I Svenska Folkbibeln står så här: "*Ge akt på er själva och på hela den hjord som den helige Ande har satt er som ledare över, till att vara herdar i Guds församling som han har köpt* ***med sitt eget blod****.*"

I Bibel 2000 och man hur översättarna genom att lägga till ett ord gör Jesu gudom mer diffus. Där står det: "*...som han har vunnit åt sig med sin* ***sons*** *blod.*" Ordet

"son" finns inte i grundtexten. Rätt översättning skall vara "*som Gud köpt åt sig med **sitt eget** blod*". Det gör att man kan se att Gud och Jesus är ett.

Jungfrufödseln
Att Jesus föddes av en jungfru är en viktig del i förståelsen av att Gud klev ner till jorden i mänsklig gestalt. I Jesaja 7:14 profeterar t.o.m. profeten om detta. I Svenska Folkbibeln står det: "*Därför skall Herren själv ge er ett tecken: Se, jungfrun skall bli havande och föda en son och hon skall ge honom namnet Immanuel.*" Det är framtiden det handlar om, och det är en jungfru som skall bli havande.

I Bibel 2000 står det däremot: "*Den **unga kvinnan är** havande och skall föda en son,...*". Genom att skriva "är" försvinner förutsägelsen och genom att skriva "den unga kvinnan" trollar man bort undret om att en jungfru skulle bli havande.

Messianska profetior
I psalm 22 i Psaltaren finns en av de starkaste messianska profetiorna i GT. Så här står det i vers 17 i Svenska Folkbibeln: "*mina händer och fötter har de genomborrat.*"

I Bibel 2000 står det överraskande: "*Händer och fötter är **skrumpnade***" !!! I den hebreiska grundtexten finns inget som kan leda tanken till att händer och fötter skulle vara skrumpnade. Varför har man då valt denna översättning? Jag tycker det är en uppenbar mörkläggning av det profetiska ordet.

Löftet om försoningen
I Jesaja 1:18 finns ett underbart löfte om den försoning som Gud skulle skänka världen genom Jesus. I Svenska Folkbibeln står det så här: "*Kom, låt oss gå till rätta med varandra, säger Herren. Om era synder än är blodröda, skall de bli snövita, om de än är röda som scharlakan, skall de bli vita som ull.*"

I Bibel 2000 står det däremot: "*När era synder är scharlakansröda, kan de då bli vita som snö**?** När de är röda som purpur, kan de då bli vita som ull**?***" Här är inget löfte som du ser, utan bara frågetecken.

Judarnas utkorelse
Judarnas speciella utkorelse ser man tydligt bl.a. i 1:a Moseboken 12:3. Så här lyder Svenska Folkbibelns översättning: "*I dig skall alla släkter på jorden bli välsignade*".

I Bibel 2000 står det: "*Och alla folk på jorden skall **önska sig** den välsignelse som du har fått.*" Här framskymtar minsann ingen utkorelse!

När det gäller den här liberaliseringen, eller korruptionen av det kristna budskapet, säger David Hedegård i sin bok *Ekumenismen och Bibeln* att det här inte handlar om en ny tolkning av Bibeln, det handlar om en helt ny religion. De nya "sanningar" som dessa teologer fört fram är så långt ifrån Bibelns kärnbudskap, att man inte längre kan säga att det handlar om kristen tro. Man skall istället gruppera ihop dessa teologer och deras undervisning med Islam, Hinduism, Buddhism enligt David Hedegård. Detta skrev han redan i början av 1950-talet. Det är verkligen något att fundera över i vår än mer vilseledda tid!

/Lennart